

T a r t a l o m j e g y z é k

I.	Az előirányzatok alakulása	2
1.	<i>Szervezeti változások.....</i>	<i>3</i>
2.	<i>Döntési jogkörök.....</i>	<i>4</i>
II.	Költségvetési címenkénti indoklás	4
1. cím 1. alcím:	<i>MTA Titkárság</i>	<i>4</i>
1. cím 2. alcím:	<i>MTA Doktori Tanács Titkársága.....</i>	<i>5</i>
1. cím 3. alcím:	<i>Akadémikusi tiszteletdíjak és hozzátartozói ellátási díjak.....</i>	<i>6</i>
2. cím:	<i>Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia</i>	<i>6</i>
3. cím:	<i>MTA Könyvtára</i>	<i>8</i>
4. cím:	<i>MTA Matematikai és természettudományi kutatóintézetek</i>	<i>9</i>
5. cím:	<i>Élettudományi kutatóintézetek.....</i>	<i>13</i>
6. cím:	<i>Társadalomtudományi kutatóintézetek.....</i>	<i>17</i>
7. cím:	<i>MTA Területi Akadémiai Központok.....</i>	<i>24</i>
8. cím:	<i>MTA kutatást kiszolgáló szervek.....</i>	<i>25</i>
9. cím:	<i>Támogatott Kutatóhelyek Irodája.....</i>	<i>27</i>
10. cím:	<i>MTA Jóléti intézményei.....</i>	<i>29</i>
11. cím:	<i>OTKA Iroda.....</i>	<i>30</i>
12. cím:	<i>MTA Fejezeti kezelésű előirányzatok</i>	<i>32</i>
	<i>Az egyes jogcímek indoklása</i>	<i>33</i>
	Felújítás	33
	Központi beruházás.....	33
	Tudós társaságok támogatása	34
	Tudományos könyv- és folyóiratkiadás	35
	A Magyar Tudomány folyóirat támogatása.....	36
	Fiatalkutatók pályázatos támogatása	36
	Nagy Imre Emlékház működtetésének alapítványi támogatására	37
	Határon túli magyar tudósok magyarországi kutatásainak támogatása	37
	Intézményekhez le nem bontott bevételek.....	39
	Szakmai feladatok teljesítése	39
	OTKA Programok.....	40
	Gazdasági és Szociális Tanács Titkárságának működtetése	41
	Fejezeti tartalék	41
	Államháztartási tartalék	42

A Magyar Tudományos Akadémia (a továbbiakban Akadémia) 2006. évi költségvetési javaslata magában foglalja az akadémiai intézmények, támogatott kutatóhelyek, központilag kezelt feladatok, valamint az OTKA Programok és az OTKA Iroda feladatai teljesítéséhez tervezett előirányzatokat, valamint az intézmények bevételeit.

I. Az előirányzatok alakulása

Az Akadémia 2006. évi kiadási előirányzata - a központi beruházásokkal együtt - 48.047,2 millió forint (ebből az OTKA Programok 5.626,0 millió forint), melyet 79,4 %-ban finanszíroz költségvetési támogatás. A 2006. évi javasolt kiadási előirányzat a módosított bázis előirányzathoz képest 1,4 %-os növekedést jelent. A 2005. évhez viszonyított 2006. évi támogatási összegek közötti eltérés a következő tételekből tevődött össze:

- Egészségügyi hozzájárulás csökkentése	-	81,8 millió Ft
- Bázis csökkentés	-	1.073,1 millió Ft
- Gazdasági és Szociális Tanács Titkárság működtetése	+	31,5 millió Ft
- 4,5%-os illetményfejlesztés	+	704,0 millió Ft
- A Nemzetgazdaság számára társadalmilag és gazdaságilag fontos – az Akadémia elnökének hatáskörébe tartozó – kutatási feladatokra	+	1.096,0 millió Ft
Összesen	-	676,6 millió Ft

Az Akadémia vezetése elsődleges célnak tekinti, hogy az intézmények gazdálkodásánál az ésszerű takarékosági szempontok előtérbe kerüljenek, valamint a kutatási tevékenység eredményei mind a hazai, mind a külföldi pályázatoknál érvényesítésre kerüljenek. Ennek érdekében a kutatóintézeteknél fel kell tárnunk azokat az eredményeket, melyek a nemzetgazdaság fejlődésében mind rövid, mind hosszú távon számításba jöhetnek.

Az Akadémia vezetésének ebben a nehéz gazdasági helyzetben is alapvető célkitűzése a kutatóhálózat megtartása, a fiatal kutatói utánpótlás nevelése, új kutatási feladatok és ennek hasznosításához szükséges új szervezeti keretek (pl. kutatóintézetek körüli kisvállalkozói kör) kialakítása.

Az Akadémia saját bevételi előirányzata 2006. évben 9.918,9 millió forint, melyből 8.585,0 millió forint az intézményeknél, 1.333,9 millió forint a fejezeti kezelésű

előirányzatok között került megtervezésre a kapcsolódó kiemelt kiadási előirányzatokkal együtt, mivel jelenleg a bevételi előirányzatot 2006. évben majd teljesítő intézmény még nem ismert.

A bevételi előirányzatok megtervezése tényleges intézményi szerződéseken, nyertes, döntően külföldi pályázatokon alapult. A fejezeti kezelésű előirányzatoknál a 2005. évi várható helyzetet vette az Akadémia figyelembe.

**A fejezet
2006. évi előirányzatainak levezetése**

millió forint

Megnevezés	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Engedélyezett költségvetési létszámkeret (fő)
2005. évi eredeti előirányzat	47.370,6	9.918,9	37.451,7	5.842
A makrogazdasági paraméterek tartásához szükséges támogatás csökkentési intézkedések	-1.073,1		1.073,1	
Egészségügyi hozzájárulás csökkentése	-81,8		-81,8	
Gazdasági és Szociális Tanács Titkársága működtetése	31,5		31,5	2
4,5%-os illetményfejlesztés	704,0		704,0	
Központi kutatási program	1.096,0		1.096,0	
Egyéb szerkezeti változások - saját bevételekkel kapcsolatos változások				-12
Javasolt előirányzat	48.047,2	9.918,9	38.128,3	5.832

I. Szervezeti változások

Az Akadémia fejezet 2006. évben a 2005. évben elrendelt szervezeti változásokat kívánja végrehajtani:

- Az Akadémia fejezet a Miniszterelnökségtől átvette a Gazdasági és Szociális Tanács működésével kapcsolatos feladatokat, melyet a fejezeti kezelésű előirányzatok között jelentetett meg.

A feladat ellátása az MTA Titkárság kezelésében valósul meg.

- A Bolyai János ösztöndíj fejezeti kezelésű előirányzat – az Állami Számvevőszék javaslata alapján – a Doktori Tanács Titkársága alcímen került megtervezésre.

2. *Döntési jogkörök*

A fejezettel kapcsolatos döntési jogköröket a Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1994. évi XL. törvény 14 § (f) és 19 § (3) tartalmazza.

Az Akadémiai törvény alapján létrejött bizottságok, kuratóriumok a jogszabályi előírások, illetve belső akadémiai szabályok alapján folytatják tevékenységüket, és ennek megfelelően aktívan segítik az Akadémia vezetőinek döntéshozatali tevékenységét.

II. Költségvetési címenkénti indoklás

1. cím 1. alcím: MTA Titkárság

Az MTA Titkárság 2006. évi előirányzatainak levezetése

Megnevezés	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Engedélyezett kölségvetési létszámkeret (fő)
2005. évi eredeti előirányzat	1.092,0	38,3	1.053,7	159
A makrogazdasági paraméterek tartásához szükséges támogatás csökkentési intézkedések	-23,2		-23,2	
Egészségügyi hozzájárulás csökkentése	-2,2		-2,2	
Tartalékképzés	-35,7		-35,7	
Egyéb szerkezeti változások				
- feladatváltozások miatti átcsoportosítás	163,5		163,5	-1
Szintrehozás				
Javasolt előirányzat	1.194,4	38,3	1.156,1	158

millió forint

A Titkárság – mint igazgatási szervezet – alapfeladatai közé tartozik:

- a Fejezet kezelésével kapcsolatos feladatok ellátási feltételeinek biztosítása, ezen belül a létszám - és személyi juttatási kerettel történő gazdálkodás,
- a tudós támogatással kapcsolatos operatív feladatok (akadémikusok tiszteletdíjának folyósítása, segélyezés stb.) ellátása, melynek előirányzata külön alcímen is bemutatásra kerül,
- köztestületi feladatok ellátása, (pályadíjak rendszere, bizottságok működtetése, közgyűlések lebonyolítása, hazai kutatás egészére kiterjedő feladatok stb.).
- az Akadémia Lakásépítési Alapjának kezelése.

A Titkárság 2006. évi kiadási előirányzata 1.194,4 millió forint, saját bevételi előirányzata 38,3 millió forint.

1. cím 2. alcím: MTA Doktori Tanács Titkársága

**Az MTA Doktori Tanács Titkárságának
2006. évi előirányzatainak levezetése**

millió forint

Megnevezés	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Engedélyezett költségvetési létszámkeret (fő)
2005. évi eredeti előirányzat	3.290,3	24,0	3.266,3	
Egyéb szerkezeti változások				
- feladatváltozások miatti átcsoportosítás (Bolyai ösztöndíj)	864,4		864,4	
Szintrehozás				
Javasolt előirányzat	4.154,7	24,0	4.130,7	

A költségvetési alcím előirányzata a következő feladatok ellátását szolgálja:

- Az Akadémia doktora cím elnyerése érdekében benyújtott pályázatok elbírálása, gondozása a Kormány - többször módosított - 4/1995. (I. 20.) sz. rendelete, valamint az MTA Doktori Szabályzata alapján. E feladathoz kapcsolódóan a bírálóknak és a bírálóbizottság tagjainak közreműködői díjat, illetve bizonyos esetekben útiköltséget és napidíjat kell fizetni.
- A Tudományos Minősítő Bizottság jogutódjaként a folyamatban lévő doktori és kandidátusi ügyek lezárása a Kormány 55/1995. (V. 17.) sz. rendelete és az Ideiglenes szabályzat alapján. E feladathoz kapcsolódóan a bírálóknak közreműködési díjat, és a bíráló bizottságok tagjainak bizonyos esetekben útiköltséget és napidíjat kell fizetni.
- A tudomány doktora, illetve az Magyar Tudományos Akadémia Doktora címmel rendelkezőknek tiszteletdíj folyósítása a - többször módosított - 4/1995. (I. 20.) kormányrendelet alapján történik egységesen 101.100 Ft összegben. Ez az összeg az 1995. január 1-je előtt nyugdíjba vonultak esetében – korábban megállapított nyugdíjkiegészítésre tekintettel – 97.100,- forint.
- Kandidátusi illetménykiegészítés fizetése az 55/1995. (V. 17.) kormányrendelet alapján 3.000 Ft összegben (öt éven keresztül).
- Bolyai János Kutatási Ösztöndíj kifizetése a 156/1997. (IX. 19.) kormányrendelet, és a Bolyai János Kutatási Ösztöndíj Szabályzata alapján. Az Ösztöndíj számítási alapja a 2005. évi költségvetési törvény szerint 113.200 Ft/fő/hó.

A bírálatért szakértői díjat, a szakértői kollégium tagjainak esetenként útiköltséget kell fizetni.

Az alcím 2006. évi kiadási előirányzata 4.154,7 millió forint, saját bevételi előirányzata 24,0 millió forint.

1. cím 3. alcím: Akadémikusi tiszteletdíjak és hozzátartozói ellátási díjak

**Az Akadémikusi tiszteletdíjak és hozzátartozói ellátási díjak
2006. évi előirányzatainak levezetése**

millió forint

Megnevezés	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Engedélyezett költségvetési létszámkeret (fő)
2005. évi eredeti előirányzat	2.066,0		2.066,0	
A makrogazdasági paraméterek tartásához szükséges támogatás csökkentési intézkedések (bázis 2,2%)				
Egyéb szerkezeti változások				
- feladatváltozások miatti átcsoportosítás	-18,0		-18,0	
Javasolt előirányzat	2.048,0		2.048,0	

A költségvetési alcímen az akadémikusok és az ellátásra jogosult hozzátartozók tisztelet-, illetve ellátási díját tervezzük, illetőleg számoljuk el. Felhasználását kormányrendelet szabályozza. Az akadémikusi tiszteletdíj havi összege rendes tagság esetében 455.000 Ft, levelező tagságnál: 353.900 Ft.

Az alcím 2006. évi kiadási előirányzata 2.048,0 millió forint, saját bevételi előirányzattal nem rendelkezik.

2. cím: Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia

**A Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia
2006. évi előirányzatainak levezetése**

millió forint

Megnevezés	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Engedélyezett költségvetési létszámkeret (fő)
2005. évi eredeti előirányzat	17,8	2,4	15,4	2
A makrogazdasági paraméterek tartásához szükséges támogatás csökkentési intézkedések	-0,3		-0,3	
4,5%-os bérfejlesztés	0,5		0,5	
Tartalékképzés	-0,5		-0,5	
Egyéb szerkezeti változások				
Szintrehozás				
Javasolt előirányzat	17,5	2,4	15,1	2

A Magyar Tudományos Akadémia Közgyűlése 1992. májusában alapította meg a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémiát. Az Akadémia létrehozásának célja az volt, hogy visszatérjenek az alapító Széchenyi István eredeti gondolatához, és a tudósok mellett ismét jelen legyenek az irodalom és a művészetek képviselői az Akadémián, a mai kor igényeinek megfelelően önálló, társult intézmény formájában. Ez azt jelenti, hogy a két Akadémia egymástól független, működésének elveit, szabályait önállóan állapítják meg, tagjait maguk választják, anyagi lehetőségeikkel önállóan gazdálkodnak, de mindkét részről kiküldött 2-2 tagú bizottságuk útján egymást kölcsönösen és rendszeresen tájékoztatják.

A megalakulást valamint az együttműködést rögzíti az Akadémia 1994. októberében elfogadott alapszabálya is. A Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia feladata, hogy az irodalmi és művészeti élet alapkérdéseit és meghatározó szellemi folyamatait állandó figyelemmel kísérje, az ezekkel kapcsolatos álláspontját, javaslatait a szellemi élet nyilvánossága elé bocsássa. Szorgalmazza a nemzeti kultúra részét képező művészeti hagyomány gondozását és közkinccsé tételét mind a közművelődés, mind pedig az oktatás terén. Támogatja és eszközeivel segíti az irodalmi és művészeti életben mutatkozó új, értékes törekvések megvalósítását. Pályamunkák, díjak rendszerével, felolvasó ülések, kiállítások, szakmai találkozók, hangversenyek és viták rendezésével ösztönzi művészeti életünket.

A tagok a következő szakosztályokban működnek:

- Irodalmi szakosztály,
- Képzőművészeti szakosztály,
- Színház- és filmrendezői szakosztály,
- Zeneszerzői szakosztály.

A költségvetési cím 2006. évi kiadási előirányzata 17,5 millió forint, saját bevételi előirányzata 2,4 millió forint.

3. cím: MTA Könyvtára

Az MTA Könyvtára 2006. évi előirányzatainak levezetése

millió forint

Megnevezés	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Engedélyezett költségvetési létszámkeret (fő)
2005. évi eredeti előirányzat	474,46	21,9	452,5	115
A makrogazdasági paraméterek tartásához szükséges támogatás csökkentési intézkedések	-10,0		-10,0	
Egészségügyi hozzájárulás csökkentése	-1,6		-1,6	
4,5%-os illetményfejlesztés	14,1		14,1	
Tartalékképzés	-13,6		-13,6	
Egyéb szerkezeti változások - feladatváltozással kaps. vált.	11,8		11,8	1
Szintrehozás				
Javasolt előirányzat	475,1	21,9	453,2	116

Az MTA Könyvtárát 1826-ban alapították. Országos tudományos könyvtár, az alap- és alkalmazott kutatások szakirodalommal való ellátására hivatott, nemzeti könyvtári funkciókat látja el.

Alapfunkciói:

- fő gyűjtőkörei: nyelv- és irodalomtudomány, ókortörténet, orientalisztika, „academica”, tudománypolitika, kutatómenedzsment, multi- és interdiszciplinális művek, a természettudományi alap kutatások munkái, reference és enciklopédikus irodalom,
- az MTA kiadványcsere központja,
- az MTA kéziratári és levéltári központja,
- a Keleti Gyűjtemény egyetemi oktatási szakirodalmi központja,
- szervezeti keretébe tartozik 1991. áprilistól a Lukács Archivum és Könyvtár,
- nem főhivatású kutatóhely,
- szakirodalmi informatikai szolgáltató és kutatóműhely.

Szolgáltatásai országos és nemzetközi jellegűek. A Könyvtár 2 milliós könyvtári egységet kitevő állománya tematikailag, nyelvileg, műfajilag a legjelentősebb az országban.

Az alaptevékenységen kívül több központi program által finanszírozott feladatokat is ellát. Vállalkozási feladatot nem végez.

A Könyvtár működőképességének biztosítása érdekében jelentős létszámcsökkentést kellett végrehajtani.

A Könyvtár 2006. évi kiadási előirányzata 475,1 millió forint, saját bevételi előirányzata 21,9 millió forint.

4. cím: MTA Matematikai és természettudományi kutatóintézetek

**Az MTA Matematikai és természettudományi kutatóintézeteknek
2006. évi előirányzatainak levezetése**

millió forint

Megnevezés	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Engedélyezett költségvetési létszámkeret (fő)
2005. évi eredeti előirányzat	11.981,0	3.971,0	8.010,0	1.901
A makrogazdasági paraméterek tartásához szükséges támogatás csökkentési intézkedések	-177,8		-177,8	
Egészségügyi hozzájárulás csökkentése	-26,7		-26,7	
4,5%-os illetményfejlesztés	274,0		274,0	
Tartalékképzés	-238,4		-238,4	
Egyéb szerkezeti változások - saját bevételekkel kapcsolatos változások	809,0	809,0		-25
- feladatváltozások miatti átcsoportosítás	140,4		140,4	
Szintrehozás				
Javasolt előirányzat	12.761,5	4.780,0	7.981,5	1.876

Az MTA a **tudásalapú gazdaság és társadalom** céljainak megvalósulásához mind az alapkutatások magasszintű művelésével, mind a gazdasági és társadalmi szféra számos területén hasznosítható gyakorlat-orientált kutatások eredményeivel jelentősen hozzájárul. Európai Uniós tagságunkkal megnöttek nemzetközi kötelezettségeink is. Az **EU lisszaboni programja** kötelezően előírja, hogy a vonatkozó hazai K+F stratégiát is ki kell dolgozni, és eredményeiről évente be kell számolni a Bizottságnak. Jelentős hangsúlyt kap, hogy a kutatás a tudásalapú társadalom keretei között segíti a hazai gazdasági fejlődést.

Az EU lisszaboni programja két fő területre koncentrál: „growth and jobs”, mindkettőben elismerve a K+F jelentős szerepét. Nemcsak lehetőségünk, de kötelességünk is részt venni az Unió kutatási, fejlesztési és innovációt érintő programjaiban, nemzeti érdekeinknek megfelelően. Ez a **versenyképességhez szükséges minőségi fejlesztés**, korszerűsítés, a hazai feltételrendszer biztosítása nélkül lehetetlen. A feltételrendszer megteremtése és fejlesztése nélkülözhetetlen eleme annak is, hogy integrálódhassunk az **Európai Kutatási**

Társágbe. A feladat sürgető, mivel jelenleg egyre gyorsuló ütemben vagyunk leszakadóban a világtól, sőt egyes, velünk egyszerre csatlakozott EU országoktól is.

A hazai kutatásokban jelentősen megnövekedett a **gazdasági hasznosítások** érdekében folytatott munkák összvolumene. Erősségünk, hogy vannak európai, sőt nemzetközi színvonalú műhelyek, ahol a teljesítmények és az infrastruktúra is eléri a nemzetközi színvonalat. Van kiváló elméleti bázisa például a gyógyszeriparnak, az informatikának, a biotechnológiai iparnak, az űrkutatásnak, a nanotechnológiát alkalmazó iparoknak, a környezeti iparok számos területének. Továbbra is azokra a területekre kell összpontosítanunk, ahol a világ élvonalába kerülhetünk. A nemzetközi trendekkel összhangban, a hazai érdekek és az akadémiai középtávú kutatási koncepcióban meghatározott szakmai prioritások alapján alakultak ki és folytatandók a következő kutatási célkitűzések:

Nanotechnológiai kutatások

A jövő **elszámú fejlődési területe a nanotechnológia** lesz, amely választ adhat a társadalmak egyre fokozódó problémáira. Magyarország tudásalapú gazdaságra való áttérése során kiemelt figyelmet kell fordítani az olyan tudásintenzív tevékenységekre, mint a nanotechnológia, mert ezek eredményeként lehetőség adódik a **nemzetgazdasági fejlődés és versenyképesség** előmozdítására. A nanotudományok és a nanotechnológiák a kutatás és fejlesztés (K+F) olyan új megközelítési módjai, amelyek célja az anyag fundamentális szerkezetének és magatartásának az atomok és molekulák szintjén történő vizsgálata. Ezek a területek megnyitják az utat új jelenségek megértése és olyan **új jellemzőkkel bíró termékek előállítására előtt**, amelyek mikro- és makroszinten egyaránt felhasználhatók.

Az anyagtudományban egyik fő feladat **nanoszerkezetű anyagok** szerkezete, kémiai tulajdonságai, valamint reakciókészsége közötti kapcsolatok felderítése. A célkitűzés az ipar különböző területein használható katalizátorok, korrózióvédő bevonatok és polimer kompozitok hatékonyságának növelése nanoszerkezetű anyagokkal történő felületmódosítással, valamint a korszerű funkcionális szerkezeti anyagok (bevonatok, vékonyrétegek, filmek, lézer-diódák) előállítását és alkalmazását megalapozó kutatások elvégzése. Másrészt többféle módszerrel (rétegleválasztás, ionimplantáció,...) előállított vékonyrétegek kutatása folyik, beleértve a képződési mechanizmusok atomi szintű értelmezését. Szén-nanocsövek speciális formáit ill. más fullerén-szerű anyagokat állítanak

elő és vizsgálják. Az ion- és atomsugaras technikák alkalmazásával szilárdtestek (polimerek, fém-oxidok, fém-nitridek) felületének célirányos nanoméretű módosítása révén előnyösen változtatható meg a szerkezeti és funkcionális anyagok felületi összetétele, kémiai szerkezete, ezen keresztül a felhasználás szempontjából fontos (mechanikai, elektromos, optikai) tulajdonságai. A **nukleáris anyagtudománynak**, vagy nukleáris szilárdtestfizikának nevezett kutatási terület tematikája szerves fejlődés eredményeképpen az egyre kisebb méretek tartománya felé közelít. Ez azt jelenti, hogy témái egyre inkább kapcsolhatók a nanotechnikához, nanotechnológiához.

Az eredmények interdiszciplináris alkalmazása elősegíti az **életminőség javítását** környezeti, energetikai, orvosbiológiai, biztonságtechnikai területeken és a kulturális örökség megővésében. A kutatási programok kidolgozásában részt vesznek az SZBK Biofizikai Intézete, a KK Kémiai Intézete, a Műszaki Fizikai és Anyagtudományi Kutatóintézet, a Szilárdtestfizikai és Optikai Kutatóintézet, a Részecske- és Magfizikai Kutatóintézet, Atommagkutató Intézet, valamint több egyetemi támogatott tanszéki kutatóhely.

Információ technológia

Az **analogikai CNN** (Cellular Neural/nonlinear Network) továbbra is az információ hálózattechnológiai kutatásokban igen fontos kutatási-fejlesztési területet jelent. Alapkutatási szinten szükséges foglalkozni az analogikai téridőbeli számítógépek komplexitásával, az analogikai celluláris számítógépek fizikai implementálásával (pl. elektronikai, optikai), az analogikai celluláris algoritmusok elméletével, az integrált érzékelő-számító-értő és elemző rendszerekkel, valamint a multimodális fúzióval és a multi érzékelők integrációjával.

A korszerű tudományos kutatás egyre nagyobb igényeinek kielégítése csak a meglévő erőforrások összekapcsolása és hatékony, aktuális igények szerinti átcsoportosításával és felhasználásával lehetséges. A **Grid technológia** pontosan ezt a célt szolgálja. Cél, hogy hosszú távon bármilyen informatikai erőforrás, illetve szolgáltatás igény szerint elérhető legyen a magyar kutatók számára az interneten keresztül ugyanúgy, ahogy jelenleg a web szolgáltatások bárki számára elérhetők. A következő fontos témakörökben terveznek kutatást: információs rendszerek skálázhatósága, keresési mechanizmusok flexibilitása, Grid-rendszerek monitorozása, és grafikus programfejlesztés.

A jelenlegi Grid rendszerek kutatási fázisban vannak és ezek a kutatások kiemelt támogatást kapnak világszerte és specifikusan az EU 6. keretprogramjában. A Grid kialakítást célzó kutatások és fejlesztések fő irányai: 1. KlaszterGrid – nagyszámú nappal oktatásra használt klasztert kapcsolnak össze az éjszakai órákban és hétvégeken. 2. SzuperGrid kiépítése – nagykapacitású magyar szuperszámítógépek és klaszterek összekapcsolásával. 3. JiniGrid kiépítése – kísérlet a jól bevált Jini technológiára alapozott Grid rendszerekhez.

Az elosztott rendszerek témakörben a kutatások a digitális könyvtári architektúrák és felhasználói interfészek, valamint az űrkutatásban és a teleoperációban használható elosztott tréningrendszerek architektúráinak és algoritmusainak továbbfejlesztése irányába hatnak. Fontos terület a **hálózati biztonság** kutatása, de ide sorolható a digitális képfeldolgozás, a digitális vízjel és aláírás kérdése is. A kutatási témák vezető intézménye az MTA SZTAKI, részt vesz továbbá a Rényi A. Matematikai Kutatóintézet, a Műszaki Fizikai és Anyagtudományi Kutatóintézet és számos tanszéki támogatott kutatócsoport.

A jövő lehetséges energiaforrásai

A legígéretesebb jövőendő energiaforráshoz a kulcsot valószínűleg a magfizika, illetve annak alkalmazása szolgáltatja a magfúzió megszelídítése folytán. A **magfúzió**nak **energiatermelésre** való hasznosításán jelentős erők dolgoznak, már több évtizede. Az Európai Unió ma is kiemelten kezeli ezt a kérdést.

Résztevő intézmények: KFKI Részecske- és Magfizikai Kutatóintézet, Atommagkutató Intézet, KFKI Atomenergia-kutató Intézet.

A matematikai és természettudományi kutatóintézetek 2006. évi kiadási előirányzata 12.761,5 millió forint, saját bevételi előirányzata 4.780,0 millió forint.

5. cím: Élettudományi kutatóintézetek

**Az MTA Élettudományi kutatóintézeteknek
2006. évi előirányzatainak levezetése**

millió forint

Megnevezés	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Engedélyezett költségvetési létszámkeret (fő)
2005. évi eredeti előirányzat	6.321,7	1.605,7	4.716,0	1.279
A makrogazdasági paraméterek tartásához szükséges támogatás csökkentési intézkedések	-99,0		-99,0	
Egészségügyi hozzájárulás csökkentése	-17,9		-17,9	
4,5%-os illetményfejlesztés	154,4		154,4	
Tartalékképzés	-133,8		-133,8	
Egyéb szerkezeti változások - saját bevételekkel kapcsolatos változások	509,0	509,0		16
- feladatváltozások miatti átcsoportosítás	-138,1		-138,1	
Szintrehozás				
Javasolt előirányzat	6.596,3	2.114,7	4.481,6	1.295

Biotechnológiai kutatások

A biotechnológia alapvetően új lehetőségeket kínál a meghosszabbodó életkorral járó **betegségek gyógyítására, az emberek életminőségének javítására**. A gyógyszeriparral együtt a világ egyik leggyorsabban fejlődő iparága. Új alapokra helyezi a betegségdiagnosztikát és segíti a nagyprecízitású, **egyenre szóló terápia** alkalmazását. Az egészséges élelmiszerek iránti szigorú társadalmi elvárások (**élelmiszerbiztonság** megerősítése, toxikus anyagok monitorozása) mellett a mezőgazdaságnak alkalmazkodnia kell a klímaváltozás következményeként gyakoribb előfordulású szélsőséges időjárási körülményekhez, mint szárazság, fagyok, vagy bel- és árvizek. A biotechnológia új működési területeket nyit a **növénytermesztés és állattenyésztés** számára a nagyértékű ipari nyersanyagok, gyógyszerek növényekkel, vagy állatokkal történő előállítására a „*molecular farming*” rendszereken keresztül. A biotechnológiai stratégiák segítik **egészségjavító élelmiszerek** kifejlesztését. Kiemelt szerepet játszik a biotechnológia a **megújuló energiaforrás** megteremtéséhez szükséges technológiák kidolgozásában.

A genomi sokféleség etikai következményeinek elemzése a **genetikailag módosított élőlények** esetleges káros hatásainak tisztázását célozza. A proteomika, a strukturális genomika és a **bioinformatika** az élő rendszerek működésének megértésével hozzájárulnak a emberiség egészségi állapotának és egészségügyi ellátásának, valamint életminőségének javításához. Az átöröklés mechanizmusainak tanulmányozása nélkülözhetetlen alapokat szolgáltat többek között az orvosi géntechnológia, a humán és állatgyógyászat, a gazdasági **haszonnövények és állatok nemesítése** számára. Lehetővé válik a genetikai eredetű betegségek diagnosztizálása, gyógyítása, környezeti tényezőknek, stresszhatásoknak és betegségeknek ellenálló szervezetek előállítása. A komplex életfolyamatok molekuláris alapjainak megértését a funkcionális genomikai, proteomikai, bioinformatikai és más módszerek együttes alkalmazásán alapuló **multidiszciplináris kutatási potenciál** kialakulása teszi lehetővé.

A szintetikus biológiai eredmények felhasználhatók az egészségügy, az energiatermelés, a környezetvédelem és az anyagtudományok számos területén. Eredmények várhatók hormonok, gyógyszerek, vakcinák, táplálék-kiegészítők, műanyag-alapanyagok előállítása, környezeti ártalmak monitorozása és felszámolása terén. A kutatási programok kidolgozásában részt vesznek az Szegedi Biológiai Központ intézetei, a Kísérleti Orvostudományi Kutatóintézet, a Mezőgazdasági Kutatóintézet, az Állatorvostudományi Kutatóintézet, valamint több egyetemi támogatott tanszéki kutatóhely.

Idegrendszeri gyógyszerkutatások

A civilizáció fejlődésének jelen szakasza, az információs-robbanás globalizálódó világunkban radikális méretű változást indukál agyunk információs környezetében. Az **agykutatás/gyógyszerkutatás** fejlődése az egyetlen magyarázata annak, hogy nem kellett többszöröseire bővíteni a kórházakban a pszichiátriai osztályokat. Az agyra nehezedő evolúciós nyomás drámai megnövekedésének felismerése és hatékony kezelése minden nemzet saját feladata, és túlélésének, sikerességének záloga.

Az sokkal több tartós kezelést és szenvedést okoznak, mint valamennyi egyéb szervünk betegsége együttvéve. Jelentős részük fiatal korban kezdődik, és a teljes életen keresztül tart (pl. sclerosis multiplex), így kezelésének anyagi költségei és a szükséges emberi ráfordítás nagyobb terhet rónak a társadalomra és a családokra, mint a többi betegség összesen. Az idegrendszer-immunrendszer szoros kölcsönhatása is bizonyított, ami

idegrendszerünk kóros működésére vezet vissza más szerveink betegségeinek jelentős részét (köztük a rákot is), melyek szupresszálása az immunrendszer feladata lenne, de ami nem működik a megfelelő idegi impulzusok hiányában. Az idegrendszer betegségeiről és az immunrendszert irányító funkciójáról még mindig nem tudunk eleget ahhoz, hogy megnyugtató terápiás perspektívákkal rendelkezhetnénk a belátható jövőre nézve.

A kutatások kiterjednek az idegrendszer normális és kóros működésének pontos megismerésére, az idegrendszeri eredetű betegségek oki kezelésére. Feladat a káros környezeti hatások és az extrém terhelést jelentő információáradat okozta kóros pszichés reakciók megelőzése, gyógyítása (depresszió, alkoholizmus, drog függőség). Cél az immunvédekezés megismerése révén a szervezet kórosan megbomlott védekezési reakcióinak helyreállítása, támogatása (allergia, tumor). Fontos a szív és érrendszeri betegségekben fellépő szabályozászavarok megismerése révén azok kiküszöbölése (Magyarországon a korai halálozások jelentős okozója). A tanszéki akadémiai csoportok (56 db) közül a nagyobb rész 32 csoport a fenti általánosságban jelátviteli mechanizmusoknak hívható témakörben dolgozott, dolgozik. A terület vezető intézménye a Kísérleti Orvostudományi Kutatóintézet.

Precíziós gazdálkodási módszerek a mezőgazdaságban

A mezőgazdaság feladata a primér szervesanyagok, az **alapvető élelmiszerek**, állati takarmányok, valamint számos ipari alapanyag előállítása, valamint a megújuló energiaforrások egy részének előállítása, mégpedig egyre csökkenő területen. Szerepe az ökológiai egyensúly megőrzésében, a természetvédelemben és a környezetvédelemben meghatározó. Ma a szárazföldi élővilág jelentős részének élőhelye van **agroökológiai környezetben**. Az agrotechnika célja ennek megfelelően kettős: minőségi tömegtermelés és **fenntartható gazdálkodás**.

E sokrétű feladat integrált módszerek és kutatási programok alkalmazását igényli. Ilyen – a biológiai alapok mellett – a GIS és GPS rendszerek, a precíziós gazdálkodási módszerek, a biometria, az agrárinformatika alkalmazása. A mezőgazdasági kémia fontos területe a szelektíven hatékony, bio-degradábilis növényvédő szerek kutatása. A termőföld feltételesen **megújuló, véges erőforrás**. Lényegében a világ élelmiszer termelésének alapja. Gazdasági és egyben tudományos szempontból a legnagyobb problémát egyrészt a talajdegradációs folyamatok jelentik, másrészt a talaj termékenységét gátló tényezők

kialakulása. Ezek kutatása, folyamatainak és kölcsönhatásainak megismerése fontos feladat. Az agrártermelés racionalizálásának legperspektivikusabb területe a biológiai alapok fejlesztése. A nemesítés fejlődését, a **molekuláris állat- és növénynemesítés** bevezetését és ezzel a fajta-előállítás versenyképességének fenntartását alapozzák meg a molekuláris biológiai, genetikai és géntechnológiai kutatások. Ma a világ fontosabb élelmiszer alapanyagainak jelentős része transzgenikus növényfajták termeléséből származik. A géntechnológia szerepet kapott az állattenyésztésben, valamint a kórtani problémák leküzdésében is. A nemesítési-genetikai kutatások fontos területe a fenntartható növénytermesztési rendszerekben alkalmazható új génforrások előállítása, valamint egyes speciális tulajdonságok, így a gabonafélék nitrogén hasznosító képességének javítása. Az integrált termesztési feladatok középpontjában állnak az agroökológiai kutatások, valamint ehhez kapcsolódóan a **globális klímaváltozás agroökoszisztémákra gyakorolt hatásának** kutatása. A kutatási témákban résztvevő intézmények az Állatorvostudományi Kutatóintézet, Földrajztudományi Kutatóintézet, Mezőgazdasági Kutatóintézet, Növényvédelmi Kutatóintézet, Ökológiai és Botanikai Kutatóintézet, Szegedi Biológiai Központ intézetei, Talajtani és Agrokémiai Kutatóintézet, valamint több kutatócsoport.

Környezettudományok

A világméretű, globális változások mellett jelentős **helyi és regionális környezeti károsodások** figyelhetők meg, melyek negatív irányban befolyásolják mind a gazdasági életet, mind az emberek jóléti meghatározottságát. Mindezeknek megfelelően a környezettudomány kutatási prioritásai a következők: a Föld atmo-, hidro-, lito-, bio- és pedoszféra rendszerének tanulmányozása. Egyre nagyobb jelentőséget kap a termelés gazdaságosságának és a környezeti kockázatok összefüggéseinek tanulmányozása, a **fenntartható fejlődés, az ökológiai szemléletű környezetgazdálkodás**, az ökoszisztéma működésével összefüggésben történő kutatás. A biodiverzitás, az élő közösségek, a fajok és azok genetikai változatosságának feltárása, aktív megőrzése (génbankok), a diverzitás szerepének tisztázása a közösségek életében és megmaradásában. A **természetvédelmi stratégiák** kidolgozása, az erdőrezervátumok, a fenntartható mezőgazdaság ökológiai alapjainak kutatása, folyó- és állóvizeink állapotának feltárása, az ökológiai folyamatok megismerése. Szünbiológiai kutatások a szupraindividuális biológiai jelenségek vizsgálatára. A technológiai haladás következtében fellépő kihívás az **ökológiai és ökonómiai optimumok megtalálása**, amelyek a fenntartható fejlődés alapjai is egyben. Az élővilág állapotának és működésének vizsgálatát folytatni kell, különös figyelmet kell

szentelni a **lokális természeti értékek és hungarikumok** kutatásának. A természetvédelmi gyakorlatot kutatási eredményekkel szükséges támogatni, fontos a **környezettudatosság** szisztematikus kialakítása is. A kutatási témákban résztvevő intézmények az Balatoni Limnológiai Kutatóintézet, Geokémiai Kutatóintézet, KFKI-Atomenergia Kutatóintézet, Mezőgazdasági Kutatóintézet, Növényvédelmi Kutatóintézet, Ökológiai és Botanikai Kutatóintézet, Kémiai Kutatóközpont, Talajtani és Agrokémiai Kutatóintézet, Szegedi Biológiai Központ és a Támogatott Kutatóhelyek Irodája kutatócsoportjai.

Az élettudományi kutatóintézetek 2006. évi kiadási előirányzata 6.596,3 millió forint, saját bevételi előirányzata 2.114,7 millió forint.

6. cím: Társadalomtudományi kutatóintézetek

**Az MTA Társadalomtudományi kutatóintézeteinek
2006. évi előirányzatainak levezetése**

Megnevezés	Kiadás	Bevétel	Támogatás	millió forint
				Engedélyezett költségvetési létszámkeret (fő)
2005. évi eredeti előirányzat	5.202,0	950,3	4.251,7	1.032
A makrogazdasági paraméterek tartásához szükséges támogatás csökkentési intézkedések	-87,5		-87,5	
Egészségügyi hozzájárulás csökkentése	-14,5		-14,5	
4,5%-os illetményfejlesztés	149,8		149,8	
Tartalékképzés	-124,9		-124,9	
Egyéb szerkezeti változások - saját bevételekkel kapcsolatos változások	-86,4	-86,4		5
- feladatváltozások miatti átcsoportosítás	13,0		13,0	
Javasolt előirányzat	5.051,5	863,9	4.187,6	1.037

Az Akadémia társadalomtudományi intézetei a magyar társadalom létét és fejlődését érintő problémák tudományos kutatásával a magyar társadalom életének javítását, az ország előrehaladását szolgálják. A kutatóhálózat szakmailag felkészült a magyar társadalom stratégiai kérdéseinek tudományos, interdiszciplináris vizsgálatára, az intézeti kutatások – különösen az Európai Unió pályázati rendszerébe történő fokozatos bekapcsolódással – a nemzetközi mércék nyomása alatt mindinkább versenyképesekké válnak feladataik

megoldásában. E hálózatban meglévő szellemi kapacitások – a megfelelő feltételek esetén – a nemzet javára jelentős hatékonysággal hasznosulhatnak.

A *közgazdaságtudomány* terén tovább folyik a piacgazdaság és a magyar gazdaság működésének, a versenyképességét növelő lehetőségek vizsgálata. A *Közgazdaságtudományi Intézet* tevékenységének középpontjába a piacgazdaság és a társadalmi jólét, a magyar gazdaság működése, fenntartható növekedése és európai integrációja kérdéseinek vizsgálatát állítja. A gazdasági folyamatok globalizációja kapcsán a vállalati egyesülések és felvásárlások, a bér munka, a beszállítások és a vállalkozói kapcsolatok vizsgálatára kerül sor. A külkereskedelem vállalati szintű elemzése arra keresi a választ, hogy a külkereskedelem növeli-e a vállalatok termelékenységét, illetve hogyan lépnek a vállalatok új termékpiacra. Vizsgálják, hogy az energiaszolgáltató szektorok árszabályozását hogyan befolyásolják a választási és a gazdasági ciklusok. A kereskedelmi koncentrációt vizsgáló kutatás elemzi, hogy a koncentrációs folyamat és a verseny egyidejű erősödése milyen magatartásra és megoldásokra készíti a termelő és kereskedelmi kisvállalkozásokat. Sor kerül a piacgazdasági átmenet munkapiaci hatásainak visszatekintő értékelésére, valamint elkészül a *Munkaerőpiaci Tükör 2006*. Az emberi életpályákkal és a háztartás-gazdaságtannal kapcsolatos kutatások célja a magyar háztartások jövedelmeiben, kiadásaiban és vagyonában az utóbbi években végbement objektív változásoknak és e változások szubjektív percepciójának minél részletesebb vizsgálata. Folytatódik a rugalmas nyugdíj-mechanizmus tervezésével kapcsolatos kutatás. A nemzetközi agrárkereskedelem kutatása a hazai agrárkereskedelemre vonatkozó elemzéseket kiterjeszti a kelet-európai országok és a fejlett országok mezőgazdasági kereskedelmének vizsgálatára. A magyar külgazdasági stratégia tudományos megalapozásához járul hozzá a *Világgazdasági Kutatóintézet*, amelynek tematikus és földrajzi kutatási súlypontjai a világgazdaságban észlelhető trendeknek megfelelően módosuláson mentek keresztül az utóbbi években. Kiemelt kutatási témája a globalizáció fejlődése, új tendenciák a világgazdaságban, a transznacionális társaságok működése. Az intézet kutatási tevékenysége révén kíván hozzájárulni egy átfogó magyar integrációs stratégia tudományos megalapozásához, a sikeres magyar EU-tagság és a az érdekérvényesítés feltételeinek kidolgozásához. Új feladatként jelenik meg a rendszerváltás, illetve az EU-s tárgyalási és felkészülési folyamat magyar tapasztalatainak átadása a még nem EU-tag délkelet-európai országoknak és a FÁK-országoknak.

A *Regionális Kutatások Központja* által végzendő *regionális kutatások* e tudomány önálló diszciplínaként való széles körű elismertetésén munkálkodva fokozottan vállalnak feladatot a térségi sajátosságok feltárásában és a területfejlesztések tudományos megalapozásában. Vizsgálják az EU strukturális, kohéziós politikájának változásait, illetve ennek hatásait a 2007–2013-as költségvetési periódusra, s az új kohéziós politikai előírásoknak a hatását a hazai regionális politikára. Horvátország EU csatlakozása Magyarországnak történeti, gazdasági–térszerkezeti, nemzetiségi okoknál fogva egyaránt fontos. Az erre is tekintettel történő vizsgálatok során fel kívánják tártani Horvátország területi szerkezetének sajátosságait, a regionális politika cél-, eszköz- és intézményrendszerét, és javaslatokat megfogalmazni a horvát regionális politika EU-kompatibilitásának erősítéséhez nyújtandó magyar szakmai támogatás lehetséges területeire. A sajátos területi konfliktusok és változásaik körében indítandó kutatás fő célkitűzése a perifériaképződés komplex vizsgálata Magyarország államhatárai mentén, különös tekintettel azokra a halmozottan hátrányos határ menti térségekre, ahol a súlyos társadalmi–gazdasági, fejlettségbeli problémák ma is hatványozottan érvényesülnek. Az európai nagyvárosokra kiterjedő kutatás célja, hogy megvizsgáljanak néhány olyan európai nagyvárost, amelyek az elmúlt egy-két évtized során arculat- és szerepkörváltás hatására leromló vagy marginális helyzetű városból friss európai városi központokká váltak, s elemezzék ezek hazai adaptációs lehetőségeit. A területfejlesztési intézményrendszer további reformját érintő kutatások során alternatívákat kívánnak bemutatni a különböző területfejlesztési megközelítések lehetősége és szükségessége, új irányítási, tervezési paradigma, a humán erőforrás fejlesztés és a foglalkoztatáspolitikai sajátos kezelése témakörökben. A fenntartható regionális gazdasági fejlődés (növekedés) témakör kidolgozása során a gazdasági értelemben fenntartható regionális növekedés-fejlődés új kihívásait, a „kelet-európai” adaptáció, versenyképességi felzárkózás lehetőségeit kívánják elemezni.

Az európai integrációval párhuzamosan felerősödő migrációs folyamatokkal, valamint a kelet-közép-európai régió etnikai viszonyainak elemzésével, a potenciális és valóságos kisebbségi konfliktusok rendezésére irányuló elképzelések kialakításával foglalkozik az *Etnikai-nemzeti Kisebbségkutató Intézet*.

A *jog és politikatudomány* terén a rendszerváltással lezajlott folyamatok és a jelenlegi átalakulások elemzése mellett a közép- és hosszú távú fejlődés tendenciáit vizsgáló stratégiai jelentőségű témák kutatása áll a középpontban. A *Jogtudományi Intézetben*

előtérbe került az EU-konform jogalkotási és jogalkalmazási feladatokkal – köztük az EU tagsággal – kapcsolatos alkotmányos kérdések kutatása. Folytatódik a környezetvédelmi jog, a nemzetközi bűnügyi együttműködés, az emberkereskedelem problémáinak elemzése. Az európai jog és a magyar jogrendszer kapcsolatát vizsgáló kutatások középpontjában az EU alkotmány szerződés „alkotmány” mivolta áll. A gazdaság és magánjog aktuális kérdéseit vizsgálva jelentős előrehaladás várható a Polgári Törvénykönyv új kommentárjának összeállítása terén. A *Politikai Tudományok Intézetében* folyó politikatudományi kutatásokban a hazai politikai rendszer átalakulási folyamatainak vizsgálatán (amely a politikai intézményrendszert, a magyar társadalom politikai tagoltságát, a választói magatartásokat, a polgárosodást és a politikai kultúrát érinti) és a politikaelméleti kutatásokon túl jelentős hangsúlyt kapnak a nemzetközi kapcsolatok elméletének új irányzatai, az Egyesült Államok külpolitikájának elemzése és a globális környezeti rezsimek és a hazai közpolitika kapcsolatának elemzése.

A *Szociológiai Kutatóintézetben*, mint a szociológia klasszikus akadémiai kutatási központjában folyó kutatások a változó magyar társadalom állapotának feltárására irányulnak.

Tovább folynak – részben európai projektek részeként, részben kormányzati megbízásokra építve – a közpolitikához kötődő stratégiai munkák. A hazai projektek közül kiemelkednek a „Magyarország jövőképe 2015” c. – MTA-MEH együttműködési (alább még részletezendő) megállapodás keretében készülő prognózis – munkálatai, az ország Lisszaboni Stratégiájához szükséges intellektuális humántőke vizsgálatok, illetve az Országos Környezetvédelmi Tanáccsal közösen működtetett Fenntarthatósági Munkacsoport tevékenysége. Az intézet kultúrakutatói vizsgálják azokat az új városi kulturális mozgalmakat, amelyek az ország számos pontján az „Európai Kulturális Főváros 2012” pályázat kapcsán bontakoznak ki. A nemzetközi projektek közül a munkaszervezet átalakulásával, az élelmiszerbiztonsággal foglalkozó, az etnikai konfliktusok európai tipológiáját kidolgozó és a civil társadalom szereplőire vonatkozó nagy projektek tartoznak az intézet kulcsfeladatai közé.

A mai társadalmi átalakulások emberi tényezőinek problémáira, a szellemi haladás feltételeinek feltárására keresnek választ, az ember és a társadalom általános megismerését szolgálják a *filozófiai* és *pszichológiai* kutatások, amelyek többek közt a 21. századi tudomány rendszerével, korszakunk kommunikációjának sajátosságaival, a megismerési

folyamatok feltárásával foglalkoznak és elméleti ismeretek gyarapítása mellett virtuális enciklopédiát építenek, virtuális egyetemet működtetnek, továbbá hozzájárulnak a társadalomlélektani folyamatok jobb megértéséhez, az idős és fiatalok életminőségének javításához.

A *humán tudományok* a hazai kulturális örökség nemzetközi összefüggésekbe illeszkedő feltárása révén a mai kulturális viszonyok, az életminőség, az emberi kapcsolatok jobbításán munkálkodnak a maguk eszközeivel. A *Történettudományi Intézet* a magyarországi *történelmi kutatások* egyik meghatározó műhelye. Magyarország történetének valamennyi korszakára kiterjedő társadalom és politikatörténeti alapkutatásokat a Kárpát-medence nem magyar népei történetére kiterjedő vizsgálatok egészítik ki, amelynek eredményei a gondozásukban megjelenő egyetemi tankönyvekben, kézikönyvekben, monográfiákban, rangos történeti folyóiratokban és a népszerű *Historia* című orgánumban látnak napvilágot.

A nemzeti múlt feltárásával a nemzeti tudat korszerű alakításában vesznek részt az akadémiai intézeti keretekben folyó *régészeti, néprajzi és művészettörténeti kutatások*, amelyeket jelentős nemzetközi érdeklődés kísér. A *Régészeti Intézet* tárgyköre a Kárpát-medence és a történetileg kapcsolódó vidékek, a történeti Magyarország régészetének művelése és értelemszerűen egyetemes régészeti kérdések kutatása; felöleli a neolitikumtól a késő középkorig terjedő időszakot. A kutatásokat általában természettudományi (fizikai antropológiai, történeti genetikai, talajtani, malakológiai, palinológiai, makrobotanikai és archeozoológiai) vizsgálatok egészítik ki, hogy az egyes régészeti-történeti korszakok kultúrái a mindenkori környezettörténeti háttér ismeretében legyenek bemutathatók. A *Néprajzi Kutatóintézet* alapvetően fontos feladatai közé tartozik a jelenkor társadalmi és kulturális folyamatainak kutatása különös tekintettel a rendszerváltás hatására, a lokális társadalmak jelenkori komplex vizsgálata öt magyar faluban; kisebbségi, etnikus és regionális identitásvizsgálatok (pl. csángó, cigány, palóc); az etnológiai kutatások során a nem európai kultúrák vizsgálata terepmunkán (a *török, iráni, Észak-kaukázusi és más ázsiai etnikumok*), a kulturális ideológiák kapcsolata a kulturális antropológiával a globalizálódó világban, forrásfeltárás, digitalizált archívumok létrehozása. A *Művészettörténeti Kutatóintézet* legfontosabb feladata a magyarországi és magyar művészetnek, illetve nemzetközi kapcsolatainak átfogó, interdiszciplináris szempontokat is figyelembe vevő vizsgálata, emlékműanyagának dokumentálása és értékelése. Kezdeményező

szerepet tölt be a tudományág aktuális metodológiai feladatainak tisztázásában, a művészet társadalmi beágyazottságával összefüggő kérdések vizsgálatában. Új feladat a művészettörténeti szakbibliográfia digitális formában való elkészítése.

A korszerű *irodalomtudományi* kutatások terén hasonlóan fontos szerepet játszik az *Irodalomtudományi Intézet*, amelynek elsődleges feladata a magyar irodalmi kultúra örökségének feltárása, megőrzése, valamint nemzetközi tudományos módszerek szerinti feldolgozása és közreadása. Ezt a célt szolgálják az itt készülő textológiai (Petőfi, Arany, Kölcsey, Mikszáth, Babits műveinek kritikai kiadása), irodalomtörténeti és kritikátörténeti, irodalomelméleti kutatások, amelyeknek eredményeit különböző szövegkiadási és kézikönyv-sorozatokban adjál közre.

A modern *nyelvtudományi* módszerek magyar nyelv leírására történő alkalmazása, a nyelvművelés és nyelvtörténeti munkálataival a *Nyelvtudományi Intézet* a magyar nyelvi kultúra megőrzésében, védelmében, megismertetésében tölt be pótolhatatlan missziót. Az uráli nyelvrokonság révén a kihaló félben lévő rokon nyelveket megmentése, illetve megfelelő rögzítésében alapvető feladatot látnak el. A hagyományos kutatási területekre építve újabb interdiszciplináris kutatásokat is folytatnak, amelyek közül kiemelkedik a nyelvtechnológia (gép-ember kommunikáció, angol-magyar gépi fordítás), a neurolingvisztika és a szociolingvisztika (kisebbségi nyelvek, nyelvi attitűdök, nyelvi jogok kutatása). Folytak a munkálatok *A magyar nyelv és irodalom nagyszótárának* létrehozása érdekében.

A *Zenetudományi Intézet* egyik fő kutatási profilját a hagyományosan interdiszciplináris zenei és táncfolklorisztikai kutatások adják, ezen belül is hangsúlyosan a kelet-közép-európai népzene multietnikus feltárása, valamint a rokonnépek zenéjének és a magyar népzene kapcsolatának kutatása a legmodernebb technikai módszerekkel. A kutatások másik fő területe a magyar zenetörténet a középkortól napjainkig, amelynek eredményeit forráskiadvány-sorozatokban, kritikai kiadás-sorozatokban (pl. CAO-ECE, Erkel, Bartók) teszik közzé. Folytak a *Magyarország zenetörténete* című kézikönyv-sorozat munkálatai. A zenei nemzeti kulturális örökség magas szintű feltárása és megőrzése mellett a jelen kultúrájának gazdagításához, a magyar kultúra nemzetközi meg- és elismertetéséhez is nagymértékben hozzájárulnak.

A Magyar Köztársaság Kormánya és a Magyar Tudományos Akadémia között, a stratégiai kutatások megvalósításáról aláírt Együtműködési Megállapodás alapján folytatódnak azok a kutatások, melyek fókuszában az Európai Unióhoz történt csatlakozásunkat követő társadalmi, gazdasági és technológiai felzárkózási folyamatokkal kapcsolatos stratégiai kérdések állnak.

Az Együtműködési Megállapodást végrehajtó Miniszterelnöki Hivatal megbízásából az MTA társadalomtudományi intézetei az alábbi témák kimunkálásán dolgoznak:

1. Tudásalapú társadalom, versenyképesség, fenntarthatóság, szociális kohézió, intézményi reformok (*MTA Szociológiai Kutatóintézet*). A kutatások célja, hogy a fenti témákra vonatkozóan adjanak tudományosan megalapozott válaszokat, és fogalmazzanak meg a kormányzati munkában is hasznosítható ajánlásokat.
2. A hazai gazdaság regionális egyenlőtlenségeinek csökkentése, a sikeres uniós integráció és a konvergencia program hatékony végrehajtása (*MTA Szociológiai Kutatóintézet*). A projekt célul tűzi ki a fenti témakörök tágabb, politikai, intézményrendszeri környezetének a vizsgálatát is. A kutatás eredményeként az elkészülő jelentés javaslatokat fogalmaz meg a társadalmi kohéziót erősítő intézményi rendszer megállapodásainak létrehozására.
3. Demográfiai kutatások (*MTA Társadalomkutató Központ*). A vizsgálatok arra kívánnak válaszolni, hogy miként befolyásolta a rendszerváltozás a népesedési viszonyokat, és milyen demográfiai változások várhatók a piacgazdaság, illetve a nyitott társadalom körülményei között közép- és hosszútávon. A kutatás arra is feleletet keres, hogy milyen lehetőségek vannak közép- és hosszútávon a népesség lélekszámának csökkenésének mérséklésére, figyelembe véve az ENSZ és a más forrásokból származó populációs előrejelzéseket.

A társadalomtudományi kutatóintézetek 2006. évi kiadási előirányzata 5.051,5 millió forint, saját bevételi előirányzata 863,9 millió forint.

7. cím: MTA Területi Akadémiai Központok

**Az MTA Területi Akadémiai Központjainak
2006. évi előirányzatainak levezetése**

millió forint

Megnevezés	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Engedélyezett költségvetési létszámkeret (fő)
2005. évi eredeti előirányzat	262,3	50,5	211,8	59
A makrogazdasági paraméterek tartásához szükséges támogatás csökkentési intézkedések	-3,4		-3,4	
Egészségügyi hozzájárulás csökkentése	-0,8		-0,8	
4,5%-os illetményfejlesztés	4,1		4,1	
Tartalékképzés	-5,8		-5,8	
Egyéb szerkezeti változások - saját bevételekkel kapcsolatos változások	5,2	5,2		1
- feladatváltozások miatti átcsoportosítás	-14,5		-14,5	
Szintrehozás				
Javasolt előirányzat	247,1	55,7	191,4	60

A költségvetési cím előirányzatai a következő feladatok megvalósítását biztosítják.

A különböző időpontokban az Akadémia által létrehívott területi akadémiai bizottságok feladata az adott régióhoz tartozó tudományos tevékenység társadalmi, helyi erővel és eszközökkel való ösztönzése, támogatása, koordinálása: a területükön működő tudományos és tudományos érdeklődésű dolgozók összefogása, a fiatalok tudományos pályára kerülésének elősegítése, a tudományok művelésének hatékonyabbá tétele. Céljuk a regionális gazdasági, kulturális és egyéb tervek megvalósításának a tudomány eszközeivel való előmozdítása. A rendelkezésükre bocsátott eszközök felhasználásával anyagi és egyéb segítséget nyújtanak konferenciák szervezéséhez, tudományos eredmények publikálásához. Az európai uniós csatlakozási feltételek regionális teljesítése szempontjából döntő fontosságú feladat hárul rájuk a régió érdekeinek megfogalmazása, az értelmiség e célra való mozgósítása terén. A költségvetési címen belül öt vidéki nagyvárosban működő akadémiai bizottság és az operatív tevékenységet végző központok léte az adott területi tudományos életben is változatlanul kiemelkedő jelentőségű, fenntartásuk a jövőben is elengedhetetlen.

A területi akadémiai központok az adott régiókban jelentős szerepet vállalnak az Akadémia köztestületi feladataiból.

A költségvetési címhez tartozó területi központok száma 5.

A költségvetési cím 2006. évi kiadási előirányzata 247,1 millió forint, saját bevételi előirányzata 55,7 millió forint.

8. cím: MTA kutatást kiszolgáló szervek

**Az MTA kutatást kiszolgáló szerveinek
2006. évi előirányzatainak levezetése**

millió forint

Megnevezés	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Engedélyezett költségvetési létszámkeret (fő)
2005. évi eredeti előirányzat	1.848,4	398,4	1.450,0	176
A makrogazdasági paraméterek tartásához szükséges támogatás csökkentési intézkedések	-25,2		-25,2	
Egészségügyi hozzájárulás csökkentése	-2,5		-2,5	
4,5%-os illetményfejlesztés	13,3		13,3	
Tartalékképzés	-46,9		-46,9	
Egyéb szerkezeti változások - saját bevételekkel kapcsolatos változások	5,1	5,1		-17
- feladatváltozások miatti átcsoportosítás	140,6		140,6	
Szintrehozás (akadémikus választás miatt)				
Javasolt előirányzat	1.932,8	403,5	1.529,3	159

A költségvetési címhez tartozó intézmények:

Kutatásszervezési Intézet

- A hazai és nemzetközi K+F információ gyűjtése, feldolgozása, közreadása, a hazai pályázati rendszer fejlesztése, korszerűsítése, a hazai tudományirányítás fejlesztése érdekében kutató tevékenység.
- Szakértői tevékenység, kutatásszervezési tanácsadás, elsősorban az akadémiai vezetők, testületek részére.
- Köztestületi munkában történő részvétel (tagnyilvántartás, választások lebonyolítása stb.).

Akadémiai Létesítmények Fenntartása és Üzemeltetése

Feladata az akadémiai Székház, a Nádor utcai irodaház, és Tudós Kávézójának, a Budaörsi úti Irodaháznak, valamint a nem kutatóintézeti használatba adott ingatlanok működtetése,

pénzügyi-számviteli, igazgatási, munkajogi, műszaki, tűz- és munkavédelmi feladatai továbbá a rendezvény szervezéssel járó technikai feladatok ellátása.

Nemzetközi Együttműködési Iroda

Tudományos egyezmények keretében történő utazások lebonyolítása, a kiutazók menetjegyének biztosítása és a fogadó partnerrel való egyeztetés, a beutazók számára a szállás, napidíj, belföldi közlekedés stb. biztosítása és kapcsolattartás a küldő féllel. Projekt témák keretében a Nemzetközi Együttműködési Iroda intézi a ki- és beutazásokat, a szállásbiztosítást, a konferenciákkal kapcsolatos gazdasági ügyeket. Gondozza a nemzetközi együttműködési megállapodásokból adódó feladatokat.

Nemzetközi Tudományos Együttműködés

Az Akadémia országos szintű nemzetközi tudományos együttműködésével kapcsolatos előirányzatokat tartalmazza. Ezek a következők:

- Az Akadémia több mint 60 kétoldalú nemzetközi tudományos együttműködési megállapodásának szervezése. Ennek keretében mintegy 1000 fő kiutazását és 900 fő fogadását kell biztosítani.
- Közel 1500 fő intézeti devizás kiutazás bonyolítása.
- Az Akadémia vezetői, illetve tudományos osztályai és kutatóhelyei külön meghívott vendégei fogadási feltételeinek biztosítása. (600-700 vendégnap)
- A nem kormányzati tudományos szervezetek részére tagdíj átutalása, illetve nyilvántartása. (200-250 szervezet nyilvántartása)
- Az Akadémia hazai nemzetközi tudományos rendezvényeinek szervezése, az ehhez nyújtott akadémiai pénzügyi támogatások allokálása.
- Feladata az Akadémia vendégházának működtetése.

KFKI Telephelykezelő Intézet

Ez az intézmény kutatási feladatokat nem lát el, hanem a csillabérci kutatótelepen működő kutatóintézetek ingatlanait, közös létesítményeit kezeli, működteti.

Gépkocsi Szolgálat

A Szolgálat üzemelteti az akadémiai gépkocsiparkot, amely az akadémikusok és a Titkárság részére végez személyszállítási szolgáltatást.

A kutatást kiszolgáló szervek 2006. évi kiadási előirányzat 1.932,8 millió forint, saját bevételi előirányzata 403,5 millió forint.

9. cím: Támogatott Kutatóhelyek Irodája

A Támogatott Kutatóhelyek Irodájának 2006. évi előirányzatainak levezetése

millió forint

Megnevezés	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Engedélyezett költségvetési létszámkeret (fő)
2005. évi eredeti előirányzat	2.168,6	60,9	2.107,7	535
A makrogazdasági paraméterek tartásához szükséges támogatás csökkentési intézkedések	-46,4		-46,4	
Egészségügyi hozzájárulás csökkentése	-7,5		-7,5	
4,5%-os illetményfejlesztés	82,1		82,1	
Tartalékképzés	-61,6		-61,6	
Egyéb szerkezeti változások - saját bevételekkel kapcsolatos változások	6,2	6,2		
Szintrehozás				
Javasolt előirányzat	2.141,4	67,1	2.074,3	535

A 2006. év a támogatási ciklus negyedik és a jelenleg hatályos döntés szerint egyben a befejező éve. A kutatócsoportok struktúrájában és számában jelentős változás nincs, vagyis a korábbi pályázati döntésnek megfelelően továbbra is 171 támogatott kutatócsoport működik a hálózatban, ezek közül 58 a matematikai és természettudományok, 68 az élettudományok és 45 pedig a társadalomtudományok terén folytatja kutatómunkáját ebben a költségvetési évben.

A kutatócsoportok a pályázati tematikának megfelelően folyamatosan végzik kutató munkájukat és ez valósul meg 2006-ban is. A támogatott kutatócsoportok integráns részét képezik a befogadó intézmények adott szervezeti egységeinek, segítve ezzel az egyetemek, a főiskolák, közgyűjtemények kutatási céljainak hatékony megvalósítását. A 2006. évben is érvényesül az a gyakorlat, hogy a kutatócsoportokban dolgozó kutatók, a kutatási tevékenység mellett továbbra is aktívan részt vesznek a befogadó intézmény oktatási

munkájában, mind a graduális képzésben, mind a posztgraduális képzésben, mind a doktori iskolák működtetésében.

A ciklus korábbi éveéhez hasonlóan 2006. évben is tendenciaként jelentkezik, hogy a kutatócsoporti pénzügyi támogatás több mint 90%-a bér és annak járulékai.

Az MTA, mint fenntartó intézmény finanszírozásán felül a kutatócsoportok kutatási feladataihoz szükséges pénzügyi forrásokat részben hazai, részben külföldi pályázatok révén nyerik el. A kutatócsoportok ez évben is jelentős pályázatot nyújtottak be mind hazai, mind külföldi forrásokra, azonban az ezekre vonatkozó támogatási döntések még nem születtek meg, így a saját bevételek nagysága nem látható előre. A 2006. évi kutatócsoporti tevékenység eredményes végzéséhez alapvetően szükséges, hogy a benyújtott pályázatok alapján a csoportok további pénzügyi támogatást kapjanak.

A hálózat működésének eddigi tapasztalatai továbbra is megerősítik, hogy a pályázati rendszer jól szolgálja a támogatott kutatóhálózat tudományos tervekhez történő alkalmazkodását és megújulását.

A támogatott kutatóhálózat eddigi eredményeinek megtartása, működésének és tevékenységének legalább szinten tartása szükségessé teszi a pénzügyi támogatás reálértékének megőrzését.

A Támogatott Kutatóhelyek Irodájának 2006. évi kiadási előirányzata 2.141,4 millió forint, saját bevételi előirányzata 67,1 millió forint.

10. cím: MTA Jóléti intézményei

**Az MTA Jóléti intézményeinek
2006. évi előirányzatainak levezetése**

millió forint

Megnevezés	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Engedélyezett költségvetési létszámkeret (fő)
2005. évi eredeti előirányzat	440,4	195,5	244,9	117
A makrogazdasági paraméterek tartásához szükséges támogatás csökkentési intézkedések	-5,4		-5,4	
Egészségügyi hozzájárulás csökkentése	-1,6		-1,6	
4,5%-os illetményfejlesztés	8,2		8,2	
Tartalékképzés	-8,4		-8,4	
Egy havi külön juttatás visszapótlása				
Egyéb szerkezeti változások - saját bevételekkel kapcsolatos változások	18,0	18,0		-3
- feladatváltozás miatt átcsoportosítás	42,3		42,3	
Szintrehozás				
Javasolt előirányzat	493,5	213,5	280,0	114

Az Akadémia jóléti létesítményei 6 üdülőt (ezek közül az egyik alkotóházi feladatokat is ellát) és egy óvoda-bölcsődét foglalnak magukba.

Az MTA üdülők létrehozásának és fenntartásának alapító okiratokban meghatározott célja

- az ún. „tudós” üdülők (Mátraháza, Balatonvilágos, Balatonalmádi) és az alkotóház (Erdőtárca) esetében az akadémikusok és a tudományos fokozattal rendelkezők, valamint hozzátartozóik, illetőleg
- az ún. „hivatali” üdülők (Mátrafüred, Siófok) esetében a kutatóintézetek, egyetemi támogatott kutatóhelyek és egyéb intézmények munkatársainak, valamint hozzátartozóiknak az üdültetése.

Ennek megfelelően a „tudós” üdülők és az alkotóház országos szerepkörűek, a „hivatali” üdülők elsődlegesen az Akadémia intézményeitől fogadnak beutaltakat.

Szolgáltatásaikra együttesen mintegy 15000 fő és családtagjaik jogosultak.

Az üdülői ingatlanok 1994. július 1. óta az Akadémia törzsvagyonának részét képezik.

Az alapító okiratok szerint az alaptevékenység mellett mind a 6 üdülő tevékenységi köre az alaptevékenység elsőbbsége és zavartalan biztosítása mellett kiterjed a külső étkeztetésre és vendéglátásra, amely korábban egyértelműen csak a szabad férőhelyekre vonatkozott.

Az üdülők az Akadémia által biztosított központi költségvetési támogatással és saját bevételeikkel gazdálkodnak. Bevételeiket – amelyek túlnyomóan a beutaltak által fizetett kedvezményes térítési díjből, valamint a külső (önköltséges) vendéglátásból és étkeztetésből tevődnek össze – működésük fenntartására fordítják.

Az üdülőket az igényjogosultak és közvetlen családtagjaik kedvezményes térítési díj ellenében vehetik igénybe. Az önköltség és a kedvezményes térítési díj különbségét költségvetési támogatásként az Akadémia biztosítja, központi költségvetési támogatásból.

Az „Akadémiai Óvoda és Bölcsőde” alaptevékenysége:

- az akadémiai intézmények dolgozóinak 1,5-3 éves korú gyermekei bölcsődei, valamint 3-7 éves korú gyermekei óvodai nevelésének kedvezményes térítési díj mellett történő ellátása.
- az alaptevékenységi körbe tartozók elsőbbségének megtartásával – kiegészítő tevékenységként – szabad férőhelyeivel gazdálkodhat.

Az Akadémiai Óvoda és Bölcsőde ingatlana 1994. július 1. óta az Akadémia törzsvagyonának részét képezi.

A jóléti intézmények 2006. évi kiadási előirányzata 493,5 millió forint, saját bevételi előirányzata 213,5 millió forint.

11. cím: OTKA Iroda

Az OTKA Iroda 2006. évi előirányzatainak levezetése

millió forint

Megnevezés	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Engedélyezett költségvetési létszámkeret (fő)
2005. évi eredeti előirányzat	310,8		310,8	37
A makrogazdasági paraméterek tartásához szükséges támogatás csökkentési intézkedések	-6,8		-6,8	
Egészségügyi hozzájárulás csökkentése	-0,5		-0,5	
4,5%-os illetményfejlesztés	3,5		3,5	
Tartalékképzés	-10,6		-10,6	
Egyéb szerkezeti változások				
- feladatváltozás miatti átcsoportosítás	50,0		50,0	5
Javasolt előirányzat	346,4		346,4	42

Az Iroda alapítása, jogállása

Az OTKA Irodát a tudományos kutatásért felelős tárca nélküli miniszter a 99/1990. (XII. 3.) Kormányrendelet alapján, 1991. szeptember 1-i hatállyal alapította.

Az OTKA Iroda az Országos Tudományos Kutatási Alapprogramok (OTKA Programok) működésével kapcsolatos technikai, pénzügyi, szervezési és adminisztratív feladatokat látja el. Az Iroda működési kiadásai – ideértve a pályázatokat véleményező szakértők tiszteletdíját is – az OTKA előirányzatát terhelik. Az OTKA Iroda 1996. január 1-jétől az MTA fejezetében szerepel.

Az Iroda önállóan gazdálkodó, központi költségvetési szerv, felügyeletét az MTA főtitkára látja el. Az Iroda működését az OTKA Bizottság elnöke irányítja, az Iroda vezetője és alkalmazottai tekintetében gyakorolja a munkáltatói jogokat. Az Iroda működését az OTKA-ról szóló 1997. évi CXXXVI. Törvény, az OTKA Szervezeti és Működési Szabályzata és az Iroda Szervezeti és Működési Szabályzata szabályozza.

Az Iroda feladatai, kiadásai

- a pályázatok meghirdetése, fogadása, formai ellenőrzése, nyilvántartásba vétele,
- pályázatok elbírálásával kapcsolatos adminisztratív feladatok, pályázatok kezelése, listakészítés, döntés-előkészítés,
- pályázók kiértesítése, szerződéskötés lebonyolítása, ügyviteli feladatok ellátása,
- szerződések támogatási összegének kutatóhelyre való utalása, vagy előirányzatának átadása,
- éves- és zárójelentések pénzügyi ellenőrzése, zsűrik, szakértők részére szakmai ellenőrzésre, illetve értékelésre való kiküldése,
- megbízási szerződések kiküldése, megbízási díjak kifizetése,
- a pályázatok, szerződések vezető kutatóival történő levelezés, tanácsadás,
- az OTKA Bizottság döntésétől függően a műszer- és könyvtárpályázatok keretében eszköz-, szoftverbeszerzések lebonyolítása külső szervezet bevonásával,
- szolgáltatások (bizottsági ülésekre terem, nyomdai kapacitás, postai szolgáltatás) biztosítása,
- pályázati űrlapok, rész- és zárójelentés nyomtatványok, OTKA Hírlevél és kiadványok eljuttatása a pályázókhoz, intézményi vezetőkhez, bizottsági tagokhoz,
- az OTKA Honlapjának kezelése.

Az OTKA Iroda 2006. évi kiadási előirányzata 346,4 millió forint, saját bevételi előirányzata nem került megtervezésre.

12. cím: MTA Fejezeti kezelésű előirányzatok

A költségvetési cím az Akadémia központilag kezelt, döntő részükben testületi javaslatok alapján majd intézményekhez lebontásra kerülő előirányzatait tartalmazza.

A 2006. évre előirányzott kiadási összeg – beruházási előirányzattal együtt – 10.587,0 millió forint, melyből a bevételi előirányzat 1.333,9 millió forint.

A fejezeti kezelésű támogatási előirányzat 2006. évi részletezése a következő:

	<i>2006. év millió forint</i>
Felújítás	5,8
Egyéb központi beruházás	275,0
Tudós társaságok támogatása	30,3
Magyar Tudomány folyóirat támogatása	19,0
Tudományos könyv- és folyóiratkiadás támogatása	100,0
Fiatal kutatók pályázatos támogatása	1.024,1
Nagy Imre Emlékház működtetésének alapítványi támogatása	26,2
Határon túli magyar tudósok magyarországi kutatásainak támogatása	28,5
Főtitkári tartalék	14,8
OTKA kutatási témapályázatok	5.626,0
Gazdasági és Szociális Tanács Titkársága működtetése	30,6
Szakmai feladatok teljesítése	983,0
<u>Államháztartási tartalék (3%-os összeg)</u>	<u>1.089,8</u>
<u>Összesen:</u>	<u>9.253,1</u>

Az egyes jogcímek indoklása

Felújítás

A Központi kezelésű felújítás 2006. évi előirányzatainak levezetése

millió forint

Megnevezés	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Engedélyezett költségvetési létszámkeret (fő)
2005. évi eredeti előirányzat	55,4		55,4	
Fejezeti kezelésű előirányzatoknál a pályázatok elfogadásával összefüggő változások	-49,4		-49,4	
Tartalékképzés	-0,2		-0,2	
Szintrehozás				
Javasolt előirányzat	5,8		5,8	

Az Akadémia felügyelete alá tartozó költségvetési intézmények ingatlanainak és gépműszer állományának részbeni felújítására az egyes címeknél megjelölt támogatáson túl 2006. évben 5,8 millió forint áll rendelkezésre. A már eldöntött felújítások kiadásai a megfelelő címen kerültek megtervezésre.

Központi beruházás

A Központi beruházás 2006. évi előirányzatainak levezetése

millió forint

Megnevezés	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Engedélyezett költségvetési létszámkeret (fő)
2005. évi eredeti előirányzat	275,0		275,0	
Egyéb szerkezeti változások				
Szintrehozás				
Többletek felsorolása				
Javasolt előirányzat	275,0		275,0	

A Magyar Tudományos Akadémiánál megkezdett kutatóintézeti hálózat korszerűsítési folyamat a szokásosnál is jelentősebb beruházási igények kialakulásával jár együtt. Ennek oka, hogy a megmaradó, illetve az újonnan létrejött intézmények, kutatóközpontok

felszerelése a legmodernebb berendezéseket és kutatási infrastruktúrát igényli, mivel csak így tudják a kutatók felvenni a versenyt a nemzetközi élmezőnnyel.

A kutatási célú gép- műszerbeszerzések tudományterületek részére rendelkezésre álló keret elosztását az Akadémiai Kutatóhelyek Tanácsa hagyja jóvá, további – intézetekre történő – felosztásáról a tudományági kuratóriumok döntenek. A keret elosztásának alapelve, hogy elsősorban (2005. évben kizárólagosan) a kutatási pályázatok saját része álljon a kutatóintézetek rendelkezésére. Ezért a keret igénylése maga is pályázat útján történik. A konkrét gép- műszer beruházások meghatározását – az Akadémiától és a kutatási pályázaton elnyert összesen rendelkezésre álló kereten belül – a kutatóintézetek igazgatói végzik. Ezzel a kialakult és szabályozott módszerrel érhető el az, hogy az Akadémia beruházásainak nagy részét kitevő műszerbeszerzések legjobban igazodjanak a kutatás folyamatos fejlődéséhez.

Fenti döntési mechanizmus miatt az Akadémia a 2006. évre rendelkezésre álló beruházási kerete – az előző évhez hasonlóan – jelenleg egy soron tervezhető.

A Magyar Tudományos Akadémia 2006. év beruházásaira **275,0 millió forint** áll rendelkezésre.

Tudós társaságok támogatása

A Tudós Társaságok 2006. évi előirányzatainak levezetése

millió forint

Megnevezés	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Engedélyezett költségvetési létszámkeret (fő)
2005. évi eredeti előirányzat	25,3		25,3	
Fejezeti kezelésű előirányzatokkal összefüggő változások	5,0		5,0	
Egyéb szerkezeti változások - saját bevételekkel kapcsolatos változások				
- feladatváltozások miatti átcsoportosítás				
Szintrehozás				
Többletek felsorolása				
Javasolt előirányzat	30,3		30,3	

Az Akadémia több tudományos társaság szakmai tevékenységét támogatja. A 2006. év támogatási összege 30,3 millió forint, mely forrás a társaságok fennmaradását segíti elő.

A köztestületi Akadémia társadalmi szerepvállalásának egyik fontos eszköze a jogilag független, ám számos esetben hosszú történelmi gyökerekkel az MTA-hoz kötődő tudományos társaságok tevékenységének költségvetési támogatása. E támogatás nélkül a tudományos társaságok munkája megbénulna. A tagdíjak drasztikus emelése a tagság jövedelmi viszonyai miatt elképzelhetetlen. (Az inflációt követő emelések állandóan napirenden vannak.) A rendezvények zömét – amelyeken friss kutatási eredményeket juttatnak el szélesebb értelmiségi körökhöz, harcot vívnak a nem ritkán felbukkanó tudománytalan nézetekkel – nem tudnák megtartani, a díjazás nélküli tisztségviselők kilátástalan helyzetük miatt lemondanának. A nagyfontosságú (mert a társadalmi-nemzeti kohéziót erősítő) évfordulós ülészek elmaradnának, az új tudományos eredmények szélesebb körökhöz való eljuttatásában fájdalmas űr keletkezne, így az MTA társadalmi szerepvállalása számottevően csorbulna.

Tudományos könyv- és folyóiratkiadás

A Tudományos könyv- és folyóirat kiadás 2006. évi előirányzatainak levezetése

millió forint

Megnevezés	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Engedélyezett költségvetési létszámkeret (fő)
2005. évi eredeti előirányzat	150,0		150,0	
Fejezeti kezelésű előirányzatokkal összefüggő változások	-50,0		-50,0	
Szintrehozás				
Többletek felsorolása				
Javasolt előirányzat	100,0		100,0	

A Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1994. évi XL. törvény újlag megerősítette az Akadémiának azt a másfél évszázados, hagyományos „jogát és kötelezettségét”, hogy támogassa az új tudományos ismereteket közlő, új összefüggéseket feltáró munkákat, illetve az ilyen tanulmányokat közlő szaktudományos folyóiratokat. A tudományos könyv- és folyóirat támogatását - az egyes tudományos osztályok döntése alapján - az 1991-ben létrehozott Könyv- és Folyóiratkiadó Bizottság koordinálja, törekedve - az Akadémia Alapszabályával összhangban - az e célra elkülönített pénzügyi forrásokkal való hatékony gazdálkodás elősegítésére.

A tudományos könyv- és folyóirat kiadás 2006. évi támogatási előirányzata **100,0 millió forint**.

A Magyar Tudomány folyóirat támogatása

A Magyar Tudomány folyóirat támogatásának 2006. évi előirányzatainak levezetése

millió forint

Megnevezés	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Engedélyezett költségvetési létszámkeret (fő)
2005. évi eredeti előirányzat	19,0		19,0	
Fejezeti kezelésű előirányzatoknál a pályázatok elfogadásával összefüggő változások				
Szintrehozás				
Többletek felsorolása				
Javasolt előirányzat	19,0		19,0	

A Magyar Tudomány folyóirat támogatásának **2006. évi előirányzata 19,0 millió forint**.

Fiatal kutatók pályázatos támogatása

A Fiatal kutatók pályázatos támogatásának 2006. évi előirányzatainak levezetése

millió forint

Megnevezés	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Engedélyezett költségvetési létszámkeret (fő)
2005. évi eredeti előirányzat	1.078,0		1.078,0	430
Egészségügyi hozzájárulás csökkentése	-6,0		-6,0	6
Tartalékképzés	-47,9		-47,9	
Szintrehozás				
Többletek felsorolása				
Javasolt előirányzat	1.024,1		1.024,1	436

Az 1992. évtől működő - 3 éves - pályázatos támogatási rendszer beváltotta a létesítéskor célkitűzéseit, segítségével sikerült a kutatói utánpótlást biztosítani. A társadalom számára hasznosítható eredmények elérése érdekében a fiatal kutatói utánpótlás biztosítására, a 436 fő fiatal kutató pályázatos támogatására **2006. évre 1.024,1 millió forint** áll rendelkezésre.

Nagy Imre Emlékház működtetésének alapítványi támogatására

A Nagy Imre Emlékház működésének alapítványi támogatásának 2006. évi előirányzatainak levezetése

millió forint

Megnevezés	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Engedélyezett költségvetési létszámkeret (fő)
2005. évi eredeti előirányzat	30,0		30,0	
Fejezeti kezelésű előirányzatokkal összefüggő változások	-3,0		-3,0	
Tartalékképzés	-0,8		-0,8	
Szintrehozás				
Többletek felsorolása				
Javasolt előirányzat	26,2		26,2	

A Nagy Imre Emlékház kialakítására és további működtetésének támogatására előzetes tárgyalások alapján az Akadémia kapott megbízást. A működtetésre és kutatásokra **2006. évre 26,2 millió forint** áll rendelkezésre.

Határon túli magyar tudósok magyarországi kutatásainak támogatása

A Határon túli magyar tudósok támogatásának 2006. évi előirányzatainak levezetése

millió forint

Megnevezés	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Engedélyezett költségvetési létszámkeret (fő)
2005. évi eredeti előirányzat	116,0		116,0	
Fejezeti kezelésű előirányzatokkal összefüggő változások	-87,5		-87,5	
Szintrehozás				
Többletek felsorolása				
Javasolt előirányzat	28,5		28,5	

A Magyar Tudományosság Külföldön akadémiai program célja:

Az Akadémia teljes szellemi bázisával és tekintélyével közreműködik az ország előtt álló feladatok megoldásában. E kérdések egyike a mai globalizálódó világban a kisnyelvi kultúrák megmaradása. A kultúrnemzeti Akadémia fontos kérdésnek tekinti a határon túli

magyarság és a hazai kisebbségek megmaradását, ennek érdekében tudományos törekvéseik támogatását.

Ebbe a körbe a következő feladatok tartoznak:

- A határon túli magyar tudományos kapcsolatok tartása, az intézményes együttműködés elősegítése, elsősorban a Kárpát-medencével,
- A projekttel kapcsolatos kiadási tevékenység finanszírozása, az intézményműködés támogatása,
- A határokon belüli nem magyar kisebbségi tudományosság támogatása.

Szervezete:

- Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság, elvi kérdések megvitatása a határon túli magyar tudományossággal kapcsolatos akadémiai teendőkkel kapcsolatosan,
- Nyugat Magyar Tudományos Tanács elvi kérdések megvitatása a távolabbi, Európán kívüli tudományosság összehozása,
- Határon Túli Magyarok Tudományos Titkársága, a program akadémiai adminisztrációja.

A határon túli magyar tudományosság programok felépítése 2006. évben megváltozik,

a Domus Ösztöndíj Program

a Szülőföld Ösztöndíj Program

a Kapcsolatok program közvetlenül a kereteket felhasználó intézmények költségvetésében került megtervezésre.

A fejezeti kezelésű előirányzatoknál a Tudományos Műhelyek Támogatása Programmal kapcsolatos feladatok előirányzatai jelennek meg.

A határon túli magyar tudósok műhelytámogatására 2006. évben 28,5 millió forint áll rendelkezésre.

Intézményekhez le nem bontott bevételek

Intézményekhez le nem bontott bevételek

2006. évi előirányzatainak levezetése

millió forint

Megnevezés	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Engedélyezett költségvetési létszámkeret (fő)
2005. évi eredeti előirányzat	2.600,0	2.600,0		
Szerkezeti változások - saját bevételekkel kapcsolatos változások	-1.266,1	-1.266,1		
Szintrehozás				
Többletek felsorolása				
Javasolt előirányzat	1.333,9	1.333,9		

A 2006. évi saját bevételi előirányzatok kialakítását az Akadémia az intézményi a tényleges teljesítések figyelembe vételével tudta az intézményeknél végrehajtani.

Az Akadémia az intézményeknek már tovább nem adható előirányzatot – hasonlóan az előző évekhez – a fejezeti kezelésű előirányzatok között tervezte meg.

Ennek mértéke 1.333,9 millió forint.

Szakmai feladatok teljesítése

Szakmai feladatok teljesítésének 2006. évi előirányzatainak levezetése

millió forint

Megnevezés	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Engedélyezett költségvetési létszámkeret (fő)
2005. évi eredeti előirányzat	126,0		126,0	
Fejezeti kezelésű előirányzatokkal összefüggő változások	131,9		131,9	
Központi kutatási program	1.096,0		1.096,0	
Tartalékképzés	-185,3		-185,3	
Egyéb szerkezeti változások				
- feladatváltozások miatti átcsoportosítás	-185,6		-185,6	
Szintrehozás				
Többletek felsorolása				
Javasolt előirányzat	983,0		983,0	

A szakmai feladatokon az olyan központilag finanszírozott feladatok kerülnek megrendelésre és intézményekkel közösen történő felhasználásra, amelyek kizárólag csak

ebben a formában valósíthatók meg hatékonyan. Ilyen például az informatikai infrastrukturális feladatok ellátása.

Erre a feladatra támogatásként a **2006. évben 983,0 millió forint** áll rendelkezésre.

OTKA Programok

Az OTKA kutatási téma pályázatának 2006. évi előirányzatainak levezetése

millió forint

Megnevezés	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Engedélyezett költségvetési létszámkeret (fő)
2005. évi eredeti előirányzat	6.500,0		6.500,0	
Fejezeti kezelésű előirányzatokkal összefüggő változások	-650,0		-650,0	
Tartalékképzés	-174,0		-174,0	
Egyéb szerkezeti változások				
- feladatváltozások miatti átcsoportosítás	-50,0		-50,0	
Többletek felsorolása				
Javasolt előirányzat	5.626,0		5.626,0	

Az OTKA Bizottság az OTKA Programok 2006. évi költségvetéséből a következő **kutatásokat** tudja támogatni:

- a folyamatban lévő, valamint a 2006-tól induló új **kutatási** programokat,
- a **fiatal** kutatók ifjúsági kutatási pályázatait és az évente 90 kiváló fiatal kutató részére meghirdetett **posztdoktori** kutatási programokat,
- a folyamatban lévő, valamint a 2006-ban induló, a nemzetközileg elismert, szakmailag kiemelkedő, a tudományos utánpótlás nevelésében kiváló tudósok által vezetett **tudományos iskolák** kutatási programjait,
- az alapkutatások támogatására létrejött **nemzetközi** együttműködések és azok keretében végzett kutatásokat.

Az OTKA Programok 2006. évi előirányzata 5.626,0 millió forint.

Gazdasági és Szociális Tanács Titkárságának működtetése

A Gazdasági és Szociális Tanács Titkárság működtetésének 2006. évi előirányzatainak levezetése

millió forint

Megnevezés	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Engedélyezett költségvetési létszámkeret (fő)
2005. évi eredeti előirányzat				
Miniszterelnökség fejezettől átvett feladat Gazdasági és Szociális Tanács működtetésére	31,5		31,5	2,0
Tartalékképzés	-0,9		-0,9	
Szintrehozás				
Többletek felsorolása				
Javasolt előirányzat	30,6		30,6	2,0

A Gazdasági és Szociális Tanács Titkárság működtetésének **2006. évi előirányzata 30,6 millió forint.**

Fejezeti tartalék

A Fejezeti tartalék 2006. évi előirányzatainak levezetése

millió forint

Megnevezés	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Engedélyezett költségvetési létszámkeret (fő)
2005. évi eredeti előirányzat	1,8		1,8	
Fejezeti kezelésű előirányzatokkal összefüggő változások	13,5		13,5	
Tartalékképzés	-0,5		-0,5	
Szintrehozás				
Többletek felsorolása				
Javasolt előirányzat	14,8		14,8	

A fejezeti tartalék jogcímen előre nem látható feladatokra **2006. évre 14,8 millió forint** került megtervezésre.

Államháztartási tartalék

Az Államháztartási tartalék 2006. évi előirányzatainak levezetése

millió forint

Megnevezés	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Engedélyezett költségvetési létszámkeret (fő)
2005. évi eredeti előirányzat				
Fejezeti kezelésű előirányzatokkal összefüggő változások				
Tartalékképzés	1.089,8		1.089,8	
Szintrehozás				
Többletek felsorolása				
Javasolt előirányzat	1.089,8		1.089,8	

A fejezeti tartalék jogcímen előre nem látható feladatokra **2006. évre 1.089,8 millió forint** került megtervezésre.

Budapest, 2005. október „ ”.

.....
Meskó Attila
főtitkár

.....
Veres János
pénzügyminiszter